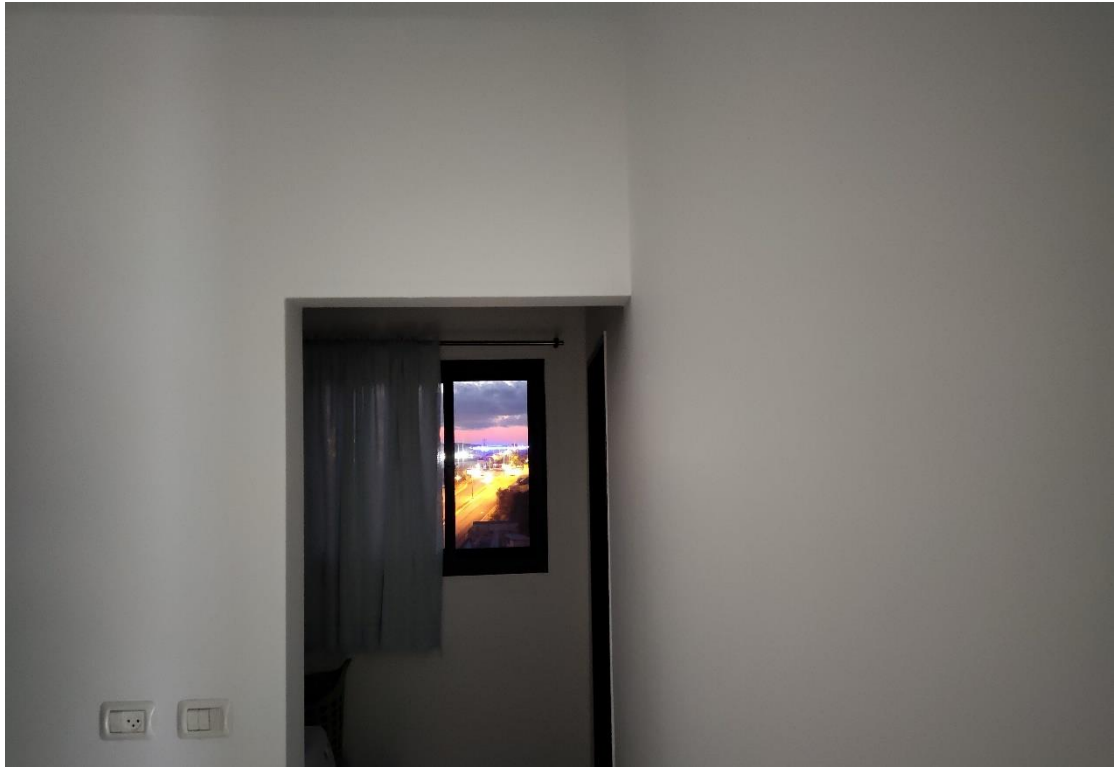

פסאודו-אפלטון

הגדרות

תירגם מיוונית עתיקה והוסיף הקדמה והערות
שמעון בוזגלו

דצמבר 2020

כל הזכויות שייכות לשמעון בוזגלו

לשירלי גל, אחייניתי האהובה

הקדמה

היצירה המוגשת כאן היא אסופה של 184 הגדרות למונחים מתחום הפילוסופיה. אם כן, הרי לכם מילון הפילוסופיה הראשון בעולם – או לפחות הראשון שהגיע לידנו בשלמותו.

הגדרות, כשלעצמן, הן דרך מצוינת – ומענגת! – להעמקת ההבנה, וממנה לחדות הניסוח – ולהפך. בנוסף, כמו שמלמד אותנו אפלטון (דרך סוקרטס), הגדרות, אם הן מוסכמות על הצדדים השונים, הן בסיס מוצק לכל דיון שמטרתו ברורה כן, לטובת הצעד הבא, ולא התנצחות גרידא, כדי לא לזוז מהמקום.

הגדרות היא אמנם האסופה השיטתית היחידה למונחי פילוסופיה שהגיעה אלינו מהמאות הרביעית והשלישית לפנה"ס, אבל מתברר שאסופות כאלה די רווחו בתקופה האמורה. ידוע שאריסטו, למשל, חיבר עשרים ספרי הגדרות, ושתאופרסטוס, תלמידו, חיבר שלושה – שום דבר מזה לא נשאר לנו.

מכל מקום, במקרה של האסופה שלפנינו, לא ברור מי המחבר ומתי היא חוברת. מה שברור הוא שהאיש (או האנשים) מאחורי האסופה לא חיבר את כל ההגדרות. חלק לא מבוטל מהן לקוח – לרוב בפרפרזה – מכתבי אפלטון, אריסטו, והאסכולה הסטואית. למעשה, סביר להניח שהאסופה היא פרי עבודתו של עורך, לא של מחבר, ושגם כל שאר ההגדרות לוקטו ועובדו – לא תמיד בצורה מבריקה – מכתבי המחברים האלה, ומחברים אחרים, מתוך כתבים שאבדו לנו.

כמעט לאורך כל העת העתיקה האסופה יוחסה לאפלטון, אבל כבר בשלב מוקדם היה ברור שלא אפלטון הוא המחבר אלא מישהו מבית מדרשו או מהאסכולה שלו.¹ כלומר, אם זה אכן נכון, היא חוברת במחצית השנייה של המאה הרביעית או בתחילת המאה השלישית לפנה"ס.²

בוויקיפדיה האנגלית, בערך המצוין על היצירה - *Plato (Definitions)* - נכתב: "מבחינה מתודולוגית, **הגדרות** קשורה לשיטת החלוקה האפלטונית (Diairesis), המתקדמת מהכללי יותר אל הספציפי יותר, כלומר, מ'למעלה' אל 'למטה'. לצורך בניית ההגדרות מוצג קודם-כל המין (Genus) של הדבר שרוצים להגדיר אותו, ואחר כך מוצגים עוד ועוד מהמאפיינים הייחודיים שלו (Differentia) עד שהוא מובחן לגמרי מדברים אחרים באותו מין. בהגדרות, לדוגמה, המילה 'הגדרה' מוגדרת כ'אֶמָר המורכב ממאפיין ייחודי ומין'. הרבה הגדרות ביצירה

¹ בשלב מסוים, ועל פי אחד מכתבי היד, חשבו שהמחבר היה ספאופוס, אחיינו של אפלטון והיורש שלו בראשות האקדמיה. אבל נראה שמדובר רק בנוסחה מקובלת, המזכירה לוחות המופיעים על כמה בניינים – לדוגמה: "נבנה על ידי פלוני אלמוני, 2020" כשברור לכל שאותו פלוני אלמוני לא נקף זרת בבנייה.

² אם כי השימוש בכמה מילים (δόμα, למשל, או ἀγάπησις) מרמז על תקופת חיבור יותר מאוחרת, או לפחות על תוספות מאוחרות.

עוקבות אחרי העיקרון הזה ומגדירות את המונחים באמצעות הצגת המין והמאפיינים הייחודיים שלהם. אדם, למשל, מוגדר כ'בעל-חיים ללא כנפיים, דו-רגלי (וכו')'. בעל-חיים דו-רגלי כאן הוא המין הכי נמוך הכולל בני-אדם, והמאפיין 'ללא כנפיים' מבחין בין בני האדם לכל שאר בעלי החיים ההולכים על שתיים, כלומר, עופות. מכל מקום, הגדרות אחרות מורכבות רק מרשימת מאפיינים ייחודיים או שהן הסברים טריוויאליים של מילים. בני אדם, למשל, מוגדרים גם כבעל החיים הרציונלי היחיד."

ההגדרות באסופה לא סודרו, כמו שאנחנו רגילים לצפות, לפי האלף-בית. אבל ניתן לחלק אותה לשלושה קבצים: הקובץ הראשון, הגדרות 1-20, שייך למה שכונה פילוסופיה של הטבע;¹ הגדרות 21-107 הן מתחום האתיקה, הלשון, המדינה, והפילוסופיה של הידע; הקובץ האחרון, הגדרות 107-184, נראה כמו נספח לשני החלקים הראשונים. הוא מכיל לקט לא מאורגן של ערכים, ובעיקר כמה וכמה ערכים שהופיעו כבר בשני הקבצים הראשונים, אם כי בהגדרות אחרות.

בחלק מההגדרות ניתן לראות, כמו שכתבתי קודם, מה המקורות של העורך, וזה כמובן מקל על ההבנה, אבל חלק לא מבוטל מההגדרות לוקט ככל הנראה מטקסטים שלא הגיעו אלינו, וההקשר המוגבל הזה (שגם ככה אינהרנטי לסוגה כזאת), יוצר טקסט לא קל להבנה, ולא מעט פעמים גם די סתום. עשיתי כמיטב יכולתי, ובאותם מקרים שלא הצלחתי להבין למה הכוונה, פניתי למפלט הקל והפשוט ביותר: תרגום מילולי לגמרי.

השתדלתי ככל האפשר לעקוב אחרי היובש הפקסימילי של הטקסט, ולא לגלוש לפרפרזות, ועם זאת גם להקשיב לעברית אידיומטית. לדוגמה, בהגדרה 2, בערך על האל, תרגמתי: "אַל – בעל-חיים אלמותי, מספיק לעצמו מבחינת האושר; ישות נצחית, סיבת הטוב." מצאתי לנכון להוריד הערה על הביטוי "מספיק לעצמו" ולהציג את המקור הלועזי שלו "אוטרכי", אם זה עשוי לחזק את ההבנה. הורדתי גם הערה למילים "סיבת הטוב". במקור נכתב "סיבת טבע הטוב", מה שעלול להישמע מוקשה שלא לצורך, כי זאת פשוט הדרך ביוונית להגיד "סיבת הטוב".

סביר להניח שיהיו קוראים שיסתקרו לדעת איך טיפלו בהגדרות כאן הפילוסופים (והאסכולות הפילוסופיות השונות) שפעלו עד לזמנו של עורך האסופה, ומה הפערים בהגדרות. מחקר רציני כזה מצריך מלומד בקיא ממני, ואשמח אם התרגום יעודד מלומד כזה להרים את הכפפה.

¹ את כל הערכים בקובץ הראשון הזה היינו מקטלגים היום תחת מדעי הטבע, אבל בתקופה האמורה – והרבה מאוד אחריה – לא הייתה הבחנה חדה בין פילוסוף למדען.

המספור בתרגום הוא תוספת שלי, לצורך התמצאות מהירה, ואינו מופיע במקור. המספור מ-
411a עד 416 הוא לפי המהדורה המדעית.
המילים בסוגריים המרובעים הן השלמות שלי.
כל ערך מוצג ביוונית, עם תעתיק לעברית, ואחרי כן תרגום לעברית של הערך וההגדרה.

רשימת ספרים נבחרים

מהדורה מדעית

- John Burnet (ed.), *Platonis Opera*, vol. V, Oxford Classical Texts, Oxford 1907.
- Joseph Souilh   (ed.), *Platon:  uvres complètes*, v. 13, part 3: *Dialogues apocryphes*, 2nd edition, Les Belles Lettres, Paris 1962

נעזרתי בעיקר במהדורה העדכנית והמפורטת יותר של Souilh  , הכוללת תרגום אידיומטי לצרפתית ומבוא קצר ליצירה.

נעזרתי גם בתרגום המדויק והאלגנטי ללטינית של Ficinus (Marsilio Ficino) מהמאה החמש-עשרה.

בעברית לא קיים שום חומר על היצירה, והמצב לא הרבה יותר מוצלח בשפות אחרות (חוץ, כרגיל, מגרמנית). אני ממליץ לקרוא את הערך הקצר והמצויץ *(Definitions) Plato* בוויקיפדיה האנגלית, ולחטט שם במראי המקום השונים.

הַגָּדוֹת

Ἀΐδιον (אֵיִדִּיאוֹן)

1. [411a] **נצחי** – מה שקיים לאורך כל הזמן, גם בעבר וגם בהווה, שאינו מתכלה.

Θεός (תֵּאוֹס)

2. **אֵל** – בעל-חיים אלמותי, מספיק לעצמו¹ מבחינת האושר; ישות נצחית, סיבת הטוב.²

Γένεσις (גֵּנֶסִיס)

3. **התהוות** – תנועה אל הווה; לקיחת חלק בהווה; מעבר אל היש.

ἥλιος (הֵלִיאֹס)

4. **שמש** – האש השמימית היחידה הנראית לאותם אנשים מן הזריחה עד השקיעה; כוכב המאיר ביום; בעל החיים הנצחי הגדול ביותר.

Χρόνος (כְּרוֹנוֹס)

5. **זמן** – תנועת השמש; מידת התקדמותה.

Ἡμέρα (הֵמֶרָה)

6. **יום** – מסע השמש מזריחה עד שקיעה; אור לעומת לילה.

Ἔως (הֵאוֹס)

7. **בוקר** – התחלת היום; אור השמש הראשון.

Μεσημβρία (מֶסֶמְבְּרִיָּא)

8. **צהריים** – זמן שבו צללי הגופים הם הקצרים באורכם.

Δείλη (דֵּיִלָּה)

9. **ערב** – סוף היום.

¹ מספיק לעצמו – אוטרקי (ראו ערך 27).

² מילולית: סיבת טבע הטוב.

Nύξ (נִיקְס)

10. לילה – חושך לעומת יום; היעדר שמש.

Tύχη (טִיכָה)

11. מזל – מעבר מן הלא ידוע אל הלא ידוע, והסיבה הקורית מעצמה¹ לאירוע אל-אנושי.

Γῆρας (גֵרס)

12. זקנה – דעיכה של בעל-חיים כתוצאה מ[חלוף] הזמן.

Πνεῦμα (פְּנֵאוּמָה)

13. רוח – תנועת אוויר סביב² האדמה.

Ἄηρ (אֶרָר)

14. אוויר – יסוד שכל תנועותיו במרחב טבעיות.³

Οὐρανός (אוּרָנוֹס)

15. שמים – גוף המקיף את כל הדברים המוחשיים פרט לאוויר העליון עצמו.

Ψυχή (פְּסִיכָה)

16. נפש – מה שמניע את עצמו; סיבה לתנועה חיונית⁴ בבעלי חיים.

Δύναμις (דִּינָמִיס)

17. יכולת – מה שמייצר מתוך עצמו.⁵

¹ הקורית מעצמה – אוטומטית, ספונטנית.

² סביב – או בסביבות.

³ מילולית: יסוד שכל תנועותיו לפי המרחב הן לפי הטבע.

⁴ לתנועה חיונית – כלומר, לתהליכים החיוניים.

⁵ כלומר, מה שמייצר תוצאות בזכות עצמו. להגדרה נוספת של יכולת ראו ערך 183.

Ὅψις (אֹפְסִיס)

18. **ראייה** – מצב¹ של הבחנה בגופים.

Ὅστουν (אֹסְטוֹן)

19. **עצם** – מֶח [עצם] המתמצק בחום.

Στοιχείον (סְטוֹיֵיאוֹן)

20. **יסוד** – מה שמרכיב תרכובת ומה שאליו היא מתפרקת.

Ἀρετή (אֶרֶטֶה)

21. **מעלה, מידה טובה** – מערך התכונות² הטוב ביותר; מצבו, הראוי לשבח כשלעצמו, של בעל-חיים תמותי; מצב שבו נאמר על בעליו שהוא טוב; שיתופיות צודקת בחוקים; מערך תכונות שבו נאמר על בעליו שהוא מעולה לגמרי; מצב היוצר חוק וסדר.

Φρόνησις (פְּרֹוֹנְסִיס)

22. **תבונה, תבונה מעשית** – יכולת המייצרת מטבעה אושר אנושי; ידיעה מה טוב ומה רע; ידיעה המייצרת אושר; מצב שעל פיו אנחנו שופטים מה יש לעשות ומה אין לעשות.

Δικαιοσύνη (דִּיקֵיאוֹסֵינֶה)

23. **צדק**³ – אחדות-דעים של הנפש עם עצמה, וארגון טוב של חלקי הנפש אלה ביחס לאלה ואלה על אודות אלה; מצב שבו כל אדם מקבל את החלק המגיע לו; מצב שבו בעליו בוחר את מה שנראה לו צודק; מצב הקשוב לחוק כאורח-חיים; שיתופיות שוויונית; מצב בשירות החוקים.

¹ **מצב** – מונח מרכזי ביצירה. ביוונית ἔξις, בפעילות, מן הפועל ἔχω: יש לי, אני בעל [משהו]. הואיל ובעלות שמה את האדם ביחס מסוים כלפי מושא הבעלות, נגזרה ממנו המשמעות "מצב" (לפעמים אני מתרגם "עמדה"). בערך 97 הוא מוגדר כך: "סידור/מערך של הנפש שעל פיו נאמר עלינו איזה מין אנשים אנחנו".

² **מערך התכונות** – זהו תרגום למונח מרכזי נוסף, יחד עם ἔξις (ראו הערה קודמת). ביוונית διάθεσις – סידור, ארגון, סדר, מערך. בחלק מן המקרים אין כמעט הבדל בין ἔξις לבין διάθεσις ואת שני המונחים אפשר לתרגם כ"מצב", אם כי הנטייה ב-ἔξις היא יותר למצב פיזי, וב-διάθεσις למצב מנטלי. באנגלית ובצרפתית נהוג לתרגם Disposition.

³ **צדק** – ראו גם ערך 112, Δίκαιον.

24. **שיקול-דעת; איפוק**¹ – מתינות הנפש ביחס אל התשוקות ואל ההנאות הקורות בה בטבעיות; הרמוניה וסדר טוב של הנפש מבחינת הנאותיה וכאביה הטבעיים; תואם של הנפש מבחינת שליטה והישלטות; חופש פעולה טבעי; סדר טוב של הנפש; הסכמה² הגיונית בין חלקי הנפש על מה טוב ומה רע; [412a] מצב שבו לבעליו יש אפשרות בחירה והוא זהיר במה שעליו [לבחור].

Ἀνδρεία (אַנְדְרֵיָאָה)

25. **גבורה, אומץ** – מצב של נפש שאינה נרתעת מפחד; נועזות במלחמה; ידיעת הדברים הנוגעים למלחמה; שליטה על הנפש ביחס לדברים מפחידים ונוראיים; העזה הקשובה לתבונה; קור-רוח מול פני המוות; מצב של שמירה על שכל ישר בזמן סכנות; [הפעלת] עוצמה במידה שקולה לסכנה; עוצמה שאינה חורגת מן המידה הטובה; שלווה נפש בדברים הנראים לשכל הישר מפחידים ומצריכים תעוזה; שמירה על פסון עמום במצבים מפחידים,³ וניסיון במלחמה; מצב הנוטה לנהוג לפי החוק.

Ἐγκράτεια (אַנְקְרַטֵיָאָה)

26. **שליטה עצמית** – יכולת סבל⁴; ציות לשכל הישר; יכולת לא לחרוג ממה שמניח השכל הישר.

Αὐτάρκεια (אַוֹטְרַקֵיָאָה)

27. **הסתפקות עצמית, זיות, אוטרקיה** – מושלמות בבעלות על דברים טובים;⁵ מצב שבעליו מושלים בעצמם על עצמם.

Ἐπιείκεια (אַפִּיַאֵיִקֵיָאָה)

28. **הגיוניות; הגינות** – צמצום בזכויות וביתרונות;⁶ מתינות בהסכמים; משמעת טובה של הנפש ההגיונית ביחס לדברים ראויים או מבישים.

¹ **שיקול-דעת; איפוק** – ראו גם ערך Σῶφρον, 111.

² **הסכמה** – מילולית: התרועעות.

³ התרגום כאן מנסה לחלק משמעות סבירה מהטקסט המוקשה. מילולית: שמירה על דעות עמומות לגבי דברים מפחידים. המהדירים מתקנים את הטקסט ומציעים להבין: שמירה על דעות לא פחדניות לגבי מוראות [המלחמה] וניסיון במלחמה.

⁴ **יכולת סבל** – יכולת עמידה בכאב.

⁵ כלומר, אין צורך בדברים טובים נוספים.

⁶ **צמצום בזכויות וביתרונות** – ויתור, מרצון, על זכויות ויתרונות.

Καρτερία (קַרְטֶרִיָאָה)

29. סְבִלָת – עמידה בכאב למען מה שראוי; עמידה בתלאות למען מה שראוי.

Θάρσος (תָרְסוֹס)

30. אומץ; ביטחון עצמי¹ – היעדר חשש לרע; קור-רוח לנוכח משהו רע.

Ἀλυπία (אֲלִיפִיָאָה)

31. חוסר-כאב – מצב שבו איננו כפופים² לכאבים.

Φιλοπονία (פִילוֹפּוֹנִיָאָה)

32. חריצות³ – מצב המוציא לפועל את מה שנבחר;⁴ סבולת מרצון; עמדה⁵ ללא דופי כלפי עבודה.

Αιδώς (אִידוֹס)

33. בושָה, ענווה – הימנעות מרצון מהתנהגות חצופה, המבוססת על מה שצודק ועל מה שנראה הטוב ביותר; דבקות מרצון בטוב ביותר; הישמרות לא להיות מוכפש בצדק.

Ἐλευθερία (אֲלֵאוּתֶרִיָאָה)

34. חופש⁶ – שליטה על החיים; אי-תלות⁷ בכל תחום; יכולת לחיות כמו שמתחשק; נדיבות בשימוש ברכוש ובבעלות עליו.

Ἐλευθεριότης (אֲלֵאוּתֶרִיאוּטֶס)

35. נדיבות⁸ – המצב הראוי לנהל בו את ענייני הכספים;⁹ הוצאות והכנסות לפי הצורך.¹⁰

¹ אומץ; ביטחון עצמי – ראו גם ערך 169, Θρασύτης.

² איננו כפופים – מילולית: איננו נופלים, איננו מועדים.

³ חריצות – מילולית: אהבת עבודה.

⁴ כלומר, את מה שנבחר להוציא לפועל או לעשות.

⁵ עמדה – ἔξις.

⁶ חופש – ראו גם ערך 114, Ἐλεύθερον.

⁷ אי-תלות – מילולית: שלטון עצמי.

⁸ נדיבות – מילולית: התכונה של מי שמתנהג כמו אדם חופשי ברוחו ובכוחו. ראו הערך הקודם.

⁹ מילולית: מצב של ניהול ענייני כספים לפי הראוי.

¹⁰ כלומר, נדמה לי, לא בקמצנות ולא בחזירות. התרגום מבוסס על תיקון טקסט פשוט והגיוני. במקור כתוב: "צבירת והחזקת רכוש לפי הצורך".

Πραότης (פְּרִיאוּטֶס)

36. מתינות – שיכוך של סערת רגש; תמהיל מאוזן של הנפש.

Κοσμιότης (קוֹסְמִיאוּטֶס)

37. צניעות – ויתור מרצון למה שנראה הטוב ביותר; הנעת הגוף בצורה שקולה.¹

Εὐδαιμονία (אֶוְדַיְמוֹנִיָּא)

38. אושר – טוב המורכב מכל הדברים הטובים; יכולת אוטרקית לחיים טובים; שלמות

מבחינת המידה הטובה; משאבים במידה מספקת כדי לחיות.²

Μεγαλοπρέπεια (מֶגַלּוֹפְּרֶפֶיָּא)

39. רוממות – הערכה על פי שכלו הישר של האדם הנעלה ביותר.

Ἀγχίνοια (אֶנְכִינוֹיָּא)

40. פיקחות, חריפות – כישרון של הנפש, המאפשר לבעליו לקלוע [בדיוק] במה שצריך בכל

דבר ודבר; חדות שכל.

Χρηστότης (כְּרֶסְטוּטֶס)

41. יושר – התנהגות מוסרית לא מזיפת, המלווה בשיקול-דעת; התנהגות מוסרית מצוינת.

Καλοκάγαθία (קַלּוֹקָגַתִּיָּא)

42. שלמות אופי, שלמות מוסרית³ – מצב שבו בוחרים את הטוב ביותר.

¹ הנעת הגוף בצורה שקולה – התנועעות, כמו שהיא באה לידי ביטוי בהליכה ובהחזקה של הגוף, איננה כמובן רק עניין של צניעות או הפקרות (וכל הטווח ביניהן), אלא בעיקר רמז לבסיס האסתטי העל-מקומי העומד ביסודן של תפיסות חברתיות ומוסריות מקומיות.

² משאבים במידה מספקת כדי לחיות – מילולית: עזר אוטרקי לבעל החיים.

³ שלמות אופי, שלמות מוסרית – מילולית: האופי וההתנהגות של "היפה והטוב", καλὸς καγαθός – הדרך של קבוצת אוכלוסייה מיוחסת, בעיני עצמה לפחות, לכנות את עצמה. מקביל בערך לביטויים "מלח הארץ" או "שמנה וסלתה".

Μεγαλοψυχία (מְגִלּוֹפְסִיכְיָאָה)

43. גְּדֻלּוֹת נפש – התנהלות אלגנטית¹ באירועים השונים הקורים לאדם; רוממות נפש עם היגיון.

Φιλανθρωπία (פִּילָנְתְּרוֹפִיָּאָה)

44. אהבת-אדם, אנושיות – נטיית² אופי המובילה בקלות לידידות עם בני-אדם; נטייה לעשיית טוב לבני-אדם; עמדה של חסידות³; הכרת תודה.⁴

Εὐσέβεια (אֶוֶסֶבִּיָּאָה)

45. יראה, אדיקות – צדק בנוגע לאלים⁵; עבודת האלים מרצון; [413a] תפיסה נכונה איך לכבד את האלים; ידיעה איך לכבד את האלים.

Ἀγαθόν (אָגַתוֹן)

46. טוב – מה שהוא לשם עצמו.⁶

Ἀφοβία (אָפּוֹבִיָּאָה)

47. חוסר-פחד – מצב שבו איננו נתונים⁷ לפחדים.

Ἀπάθεια (אָפֶּתִיָּאָה)

48. אפתיה⁸ – מצב שבו איננו נתונים לסֶבָלּוֹת/לרגשות.

Εἰρήνη (אֵיירֶנֶה)

49. שלום – שקט ממעשי עוינות מלחמתיים.

¹ אלגנטית – מילולית: עירונית. העיר, עם הפנאי שלה ועם הריבוד האנושי המשמשים קרקע פורייה לעידון ולתחכום, לעומת הכפר (כמטפורה לכל מקום קטן) העמלני והחד-גוני מבחינה אנושית.

² כאן ובהמשך ההגדרה, המילה נטייה היא תרגום המילה ἔξις.

³ חסידות – עשיית חסד.

⁴ הכרת תודה – מילולית: זיכרון עם עשיית טוב.

⁵ כן, גם לי לא ברור למה הכוונה. אולי החלת ההתנהגות, המקובלת כצודקת, על מושא האמונה.

⁶ הגדרה לא ברורה, בלשון המעטה. אולי, מה שנשאף לשם עצמו. בהגדרה לטוב המופיעה בחיי זנון (דיוגנס לארטיוס, חיי הפילוסופים, VII, 94), ניתן אולי לקבל רמז להבנת ההגדרה כאן: "מה שזהה לתועלת או לא שונה ממנה". ראו גם הגדרה 110 לאותו ערך.

⁷ נתונים – או נופלים או כפופים.

⁸ אפתיה – חוסר-סבל או חוסר-רגש.

Ῥαθυμία (רִייתִימִיָּאָה)

50. קלילות; אדישות; עצלנות – רפיון של הנפש; אפתיה כלפי יצירות.

Δεινότης (דֵּינֹוֹטֶס)

51. תחכום – מצב המאפשר לבעליו להשיג את מטרותיו.

Φιλία (פִּילִיָּאָה)

52. חברות – הסכמה על מה שיפה וצודק; בחירה באותם חיים;¹ תמימות-דעים בבחירות

ובפעולות; הסכמה על [אורח] החיים; שיתופיות מתוך רצון טוב; עזרה הדדית.²

Εὐγένεια (אֶוֶגֶנִּיָּאָה)

53. אצילות³ – המידה הטובה של אופי אצילי; נפש המצטיינת באותה מידה במילים

ובמעשים.⁴

Αἵρεσις (הֵיִרֶסִיס)

54. בחירה – הערכה⁵ נכונה.

Εὐνοία (אֶוֶנוֹיָּאָה)

55. רצון טוב⁶ – בחירה של אדם [להפגין] אהדה אל זולתו.⁷

Οἰκειότης (אֵיִקֵּיָּאוֹטֶס)

56. שְׁאֲרוֹת, קרבה משפחתית – שיתופיות באותו בית-אב/משפחה.

¹ באותם חיים – כלומר, באותו אורח חיים.

² עזרה הדדית – מילולית: שיתופיות בעשיית טוב ובקבלת טוב.

³ אצילות – מילולית: גזע/מוצא טוב.

⁴ מילולית: הובלה קלה של הנפש אל מילים או מעשים.

⁵ הערכה – במובן של אומדן.

⁶ רצון טוב – מילולית: מחשבה טובה/לחשוב ברוח טובה על.

⁷ המהדירים משמיטים את המילה "בחירה" וכותבים "אהדה של אדם אל זולתו".

Ὁμόνοια (הוֹמוֹנוֹיָאָה)

57. אחדות-דעים – שיתופיות בכל הדברים; הרמוניה במחשבות ובהנחות/השערות.¹

Ἀγάπησις (אַגָּפִּיסיס)

58. אהבה² – קבלה מוחלטת.

Πολιτική (פּוֹלִיטִיקָה)

59. מדינאות – ידיעת הטוב והמועיל; ידיעה איך ליצור צדק במדינה.

Ἑταιρία (הֵטִיירִיָאָה)

60. אחווה – חברות הנובעת מקשר טבעי בין בני אותו גיל.

Εὐβουλία (אֵבּוּלִיָאָה)

61. עצה טובה – מעלה מולדת של שיקול דעת.

Πίστις (פִּיֶּסִּטיס)

62. אמון – הנחה³ שדבר הוא כפי שהוא נראה; יציבות אופי.

Ἀλήθεια (אַלֶּתִּיָאָה)

63. אמת, אמיתות – מצב [המבוטא] באישור או בהכחשה; ידיעת דברים אמיתיים.

Βούλησις (בּוֹלֶסִּיס)

64. רצייה – שאיפה עם היגיון בריא; תשוקה הגיונית; תשוקה טבעית עם היגיון.

Συμβούλευσις (סִימְבּוֹלֶאֻסִּיס)

65. ייעוץ – עצה לזולת לגבי פעולה, באיזו דרך יש לבצע אותה.

¹ ראו מספר 78 להגדרה אחרת לאותו ערך.

² אהבה – מילה נדירה מאוד בתקופה האמורה. למעשה, היא מופיעה לראשונה בספרות רק כאן ובשני מקרים נוספים מסוף המאה הרביעית לפנה"ס. היא מתחילה להופיע בתכיפות החל מתרגום השבעים.

³ התואר "נכונה", המופיע במקור אחרי הנחה, הופך למעשה את ההנחה לעובדה. ועובדות, כמובן, הופכות, או אמורות להפוך, את האמונה לידיעה.

Eὐκαιρία (אֶוֶקַיִרְיָאָה)

66. הזדמנות, שעת כושר – הרגע המתאים שבו יש להיפעל או לפעול.

Eὐλάβεια (אֶוֶלָבִיָאָה)

67. זהירות – הישמרות מרע; דאגה להישמר.

Tάξις (טַקְסִיס)

68. סדר, מערך – דמיון בתפקוד של¹ כל הדברים הנתונים, אלה ביחס לאלה; סימטריה בשיתופיות; הסיבה להדדיות בין כל הדברים הנתונים; סימטריה כלפי לימוד.²

Πρόσεξις (פְּרוֹסֶקְסִיס)

69. תשומת-לב, ריכוז – מאמץ של הנפש לצורך למידה.

Eὐφύϊα (אֶוֶפִּיָאָה)

70. כישרון – מהירות למידה; נטייה מולדת טובה; מעלה טבעית.

Eὐμάθεια (אֶוֶמָתִיָאָה)

71. זריזות-למידה – כישרון של הנפש ללמוד במהירות.

Δίκη (דִּיקָה)

72. דין, משפט – החלטה מוסמכת על עניין שנוי במחלוקת; [בירור] מחלוקת האם נעשה עוול או לא.

Eὐνομία (אֶוֶנוֹמִיָאָה)

73. שמירה על החוק³ – ציות לחוקים טובים.

¹ דמיון בתפקוד של – או, לפי נוסח אחר, ייצור דמיון בין.
² העורך Burnet מוחק בקטע המוקשה הזה את המילים "כלפי לימוד" (שניתן להבין אותן גם "מבחינת לימוד") וכותב: הסיבה לסימטריה בין כל הדברים הנתונים, אלה ביחס לאלה.
³ שמירה על החוק – מילולית: סדר/חוק טוב.

Εὐφροσύνη (אֶוְפְרוֹסִינָה)

74. שמחה – הנאה ממעשיו של אדם שקול.

Τιμή (טִימָה)

75. כבוד – מתן דברים טובים הניתנים על מעשים נעלים;¹ מוניטין המוענק בזכות מידה

טובה; חזות נשואת-פנים; מוניטין מטופח.

Προθυμία (פְּרוֹתִימִיָּא)

76. להיטות – ביטוי של רצון לפעולה.

Χάρις (חָרִיס)

77. חסד, טובה – עשיית-טוב מרצון; גמול מועיל ברגע המתאים.

Ὁμόνοια (הוֹמוֹנוֹיָא)

78. אחדות-דעים – תמימות דעים בין השליטים לנשלטים [בשאלה] איך יש לשלוט

ולהישלט.²

Πολιτεία (פּוֹלִיטִיָּא)

79. ממשל; משטר³ – שיתופיות של הרבה אנשים, המספיקה לעצמה⁴ לצורך שגשוג;

שיתופיות של רבים תחת שלטון חוק.

Πρόνοια (פְּרוֹנוֹיָא)

80. [414a] ראיית הנולד; מחשבה תחילה – התכוננות למשהו עתידי.

Βουλή (בוֹלָה)

81. שיקול, עיון – בדיקה איך דברים עתידיים יכולים להועיל.

¹ נעלים – כאן הכוונה למעשים עם אָרֶטָה, מעלה/מידה טובה.

² ראו מספר 57 להגדרה אחרת לאותו ערך.

³ ממשל; משטר – נראה שהמשמעות המתאימה יותר כאן היא "מדינה".

⁴ המספיקה לעצמה – אוטרקית.

Nίκη (נִיקָה)

82. ניצחון – יכולת הכרעה במאבק.

Eὐπορία (אֶוּפּוֹרִיָאָה)

83. תושייה, תחבולות; חריפות – חדות-הבחנה מכריעה בוויכוח.

Δωρεά (דוֹרֶאָה)

84. מתנה – תמורה על חסד/טובה.

Καῖρός (קַיִירוֹס)

85. הזדמנות – הזמן הכי מתאים למשהו מועיל; זמן התורם להשיג טוב כלשהו.¹

Μνήμη (מִנֶּמָּה)

86. זיכרון – כושר של הנפש המשמר את האמת המצויה בה.

Ἐννοια (אֶנוֹיָאָה)

87. הרהור – פעילות מחשבתית.

Νόσις (נוֹאֶסִיס)

88. אינטליגנציה, כושר הבנה – התחלת הידיעה.

Ἀγνεία (הַגֵּיָאָה)

89. טוהר; אדיקות – הישמרות מחטאים לאלים; הקפדה על הכבוד המגיע, באופן טבעי,

לאל.²

Μαντεία (מַנְטִיָאָה)

90. נבואה – ידיעה החוזה מה יקרה בלי להציג הוכחה.

¹ ראו מספר 161 להגדרה אחרת לאותו ערך.

² או, יותר נכון דקדוקית, אבל לא ברור: הקפדה, לפי הטבע, על הכבוד המגיע לאל.

Μαντική (מנטיקה)

91. **אמנות הנבואה** – ידיעה המתבוננת במה שהווה ויהיה לבעל-חיים תמותי.

Σοφία (סופיאה)

92. **חוכמה** – ידיעה שאינה היפותטית; ידיעת הדברים הנצחיים; ידיעה המתבוננת בסיבת הדברים.

Φιλοσοφία (פילוסופיאה)

93. **פילוסופיה** – כמיהה לידיעת הדברים הנצחיים; מצב המתבונן על האמת, איך היא אמיתית; טיפוח הנפש בעזרת השכל הישר.

Ἐπιστήμη (אפיסטמה)

94. **ידע, ידיעה** – תפיסה של הנפש, שההיגיון אינו יכול לערער אותה; יכולת לתפוס דבר או דברים, שההיגיון אינו יכול לערער אותה; טיעון אמיתי שהמחשבה אינה יכולה לערער אותו.

Δόξα (דוקסה)

95. **סברה, דעה** – תפיסה שכוח השכנוע של ההיגיון יכול לערער אותה; תנודה ברציונליות; מחשבה שההיגיון יכול להטות אותה אל האמת כמו גם אל השקר.

Αἵσθησις (אייסטיסיס)

96. **תחושה** – תנודה של הנפש; תנועה של השכל דרך הגוף; הודעה לתועלת בני האדם,¹ שממנה נובעת יכולת לא-רציונלית בנפש, המסוגלת לתפוס/לזהות דרך הגוף.

Ἔξις (הקסיס)

97. **בעלות; מצב** – סידור/מערך של הנפש שעל פיו נאמר עלינו איזה מין אנשים אנחנו.

Φωνή (פונה)

98. **קול** – זרימה דרך הפה [הנובעת] ממחשבה.

¹ מילולית: הודעה לעונות בני האדם. ביטוי סתום. אימצתי את הפרשנות הסבירה של Souilhé (ראו רשימת ספרים), המבוססת על התרגום ללטינית: Ad opportunitates hominum.

Λόγος (לוגוס)¹

99. היגד, אָמַר – קול הַנְהִיגָה באותיות, ומציין את כל אחד מן הדברים הקיימים;² דיבור המורכב משמות-עצם ופעלים, בלי לחן.

Ὄνομα (אֹנוֹמָה)

100. שם-עצם – חלק דיבר לא-מורכב המביע הן את מה שהוא נשוא במהותו והן את כל מה שלא נאמר עליו על פי טבעו.³

Διάλεκτος (דִּיאֶלֶקְטוֹס)

101. דיבור, שפה – קול אנושי הַנְהִיגָה באותיות; איזה סימן משותף, פרשני, בלי לחן.

Συλλαβή (סִילָבָה)

102. הברה – הבעה, הנהגית באותיות, של הקול האנושי.⁴

Ὅρος (הֹורוֹס)

103. הגדרה – אָמַר המורכב ממאפיין ייחודי ומין.⁵

Τεκμήριον (טֶקְמֶרִיאוֹן)

104. רָאָה – הוכחה למה שאיננו נראה.

Ἀπόδειξις (אֶפֹּדִיֶּיקְסִיס)

105. הוכחה – טיעון אמיתי הנסמך על מסקנה; טיעון המצהיר [משהו] על סמך דברים ידועים.

¹ כאן במשמעות הפחות מוכרת ושגורה (חשוב, שכל, ונגזרותיהם), המבוססת על הפועל λέγω, iii, B – להגיד, לומר.

² הדברים הקיימים – מה שקיים במציאות, מה שישנו, ההווה.

³ כל מה שלא נאמר עליו על פי טבעו – תרגום דחוק ונואש.

⁴ כללי עד בלתי מובן. אריסטו, בפואטיקה, 1456b, מגדיר הברה כ"צליל חסר משמעות, המורכב מעיצור ומתנועה" (בתרגום יואב רינון). על בסיס ההגדרה שלו ניתן אולי לדלות את הניסוח הזה: צירוף חסר משמעות של צלילי הקול האנושי, הנהגה באותיות.

⁵ מאפיין ייחודי, Differentia; מין, Genus. אם כי המין אמור להופיע בהגדרה הזאת לפני המאפיין הייחודי, כמו שהגדרות כאן מנוסחות בדרך כלל.

Στοιχείον φωνῆς (סְטוּיַיִאון פּוֹנֶס)

106. **יסוד קולי** – צליל קולי לא-מורכב/טהור, הסיבה לכך ששאר הצלילים הקוליים הם צלילים קוליים.

Ὠφέλιμον (אֹפֶלִימוֹן)

107. **תועלת** – הסיבה להצלחה; הסיבה לטוב.

Συμφέρον (סִימְפֶרוֹן)

108. **יתרון** – מה שמביא לטוב.

Καλόν (קָלוֹן)

109. **יפה** – הטוב.

Ἀγαθόν (אָגָתוֹן)

110. **טוב** – הסיבה לשימורם של הדברים הקיימים; הסיבה שאליה נוטה כל דבר, ושממנה נובע מה יש לבחור.

Σῶφρον (סוֹפֶרוֹן)

111. **איפוק, ריסון** – סידור/ארגון [טוב] של הנפש.

Δίκαιον (דִּיקַיִאוֹן)

112. **צודק** – ציווי של החוק, היוצר צדק.

Ἐκούσιον (הֶקוּסִיאוֹן)

113. [415a] **רצוני** – מה שמניע את עצמו [ביוזמתו]; מה שנבחר כשלעצמו; מה שמבוצע עם מחשבה.

Ἐλεύθερον (אֶלְאוּתֶרוֹן)

114. **חופשי** – מה ששולט בעצמו.

Μέτριον (מֶטְרִיאֹן)

115. מדוד ; שקול, מתון – האמצע בין הפרזה לחוסר, ומה שמספיק לפי הניסיון.¹

Μέτρον

116. מידה ; מתינות – האמצע בין הפרזה לחוסר.

Ἀθλον ἀρετῆς (אַתְלוֹן אָרֶטֶס)

117. פרס הצטיינות² – גמול הנבחר לשם עצמו.

Ἀθανασία (אַתְנָסִיָּא)

118. אלמוות – הוויה חיה וקיימת לנצח.

Ὁσιον (הוֹסִיאֹן)

119. מקודש ; קדוש – עבודת אלים³ המרצה את האל.

Ἑορτή (הַאֲרֶטָה)

120. חג – זמן קדוש לפי החוק.⁴

Ἀνθρωπος (אַנְתְּרֹוֹפּוֹס)

121. אדם – בעל-חיים ללא כנפיים, דו-רגלי, רחב-ציפורניים ; היצור היחיד המסוגל

להבין בצורה הגיונית.⁵

Θυσία (תִּיֶסִיָּא)

122. זֶבַח – מנחה של קורבן לאל.

¹ לפי הניסיון – מילולית: לפי האמנות.

² הצטיינות כאן היא אָרֶטָה.

³ או, לפי רוב כתבי היד, עבודת אל.

⁴ לפי החוק – או, לפי המנהג.

⁵ דיוגנס לארטיוס מספר לנו (חיי הפילוסופים, VI, 40) שאחרי שאפלטון הגדיר אדם כבעל-חיים דו-רגלי ונטול כנפיים, דיוגנס הקיני לקח תרנגול, מרט לו את הנוצות, נכנס אתו לכיתה באקדמיה של אפלטון, ואמר: "הנה האדם של אפלטון" – מה ששכנע את אפלטון להוסיף "רחב-ציפורניים".

Εὐχὴ (אֶוְכָה)

123. תפילה – בקשה של בני-אדם מן האלים לדברים טובים או למה שנראים דברים טובים.

Βασιλεύς (בַּסִּילֵאוּס)

124. מלך – מושל שאינו נדרש על-פי החוק לתת דין וחשבון; מושל¹ של ארגון פוליטי.

Ἀρχή (אֶרְכָּה)

125. שלטון – פיקוח על הכול.²

Ἐξουσία (אֶקְסוּסִיָּא)

126. רשות – סמכות הניתנת בחוק.

Νομοθέτης (נוֹמוֹתֶטִיס)

127. מחוקק – יצרן חוקים שעל-פיהם יש להתנהל במדינה.³

Νόμος (נוֹמוֹס)

128. חוק – החלטה פוליטית של הרבה⁴ אנשים, שאינה מוגבלת לזמן מסוים.

ὑπόθεσις (הִיפּוֹתֶסִיס)

129. הנחה – עקרון שלא ניתן להוכיחו; סיכום דיון.

Ψήφισμα (פְּסִיסְמָה)

130. צו – החלטה פוליטית המוגבלת לזמן מסוים.

¹ מושל – באתונה: פקיד ממשלתי בכיר.

² זאת המשמעות השנייה של המונח Ἀρχή. המשמעות הראשונית מופיעה בערך 159.

³ או: שעל-פיהם יש על המדינה להתנהל.

⁴ הרבה – במובן של מה שהוא יותר מאחד.

Πολιτικός (פוליטיקוס)

131. מדינאי – אדם הבקיא בארגון המדיני.

Πόλις (פוליס)

132. מדינה – מקום מגורים של הרבה¹ אנשים הכפופים להחלטות משותפות; הרבה אנשים החיים תחת אותו חוק.

Πόλεως ἀρετή (פולאויס ארטה)

133. מידה-טובה מדינית – כינון משטר תקין.

Πολεμική (פולמיקה)

134. אמנות המלחמה – ניסיון במלחמה.

Συμμαχία (סימפאיה)

135. ברית צבאית – שיתופיות לצרכי מלחמה.

Σωτηρία (סוטריו)

136. ישועה, הצלה; בטחון – הישמרות מפגע.²

Τύραννος (טיירנוס)

137. טירן, שליט מוחלט – מי שמושל במדינה כראות עיניו.

Σοφιστής (סופיסט)

138. סופיסט – צייד בתשלום של צעירים עשירים ומכובדים.³

¹ הרבה – במובן של מה שהוא יותר מאחד.

² ראו ערך 184.

³ ההגדרה המרושעת הזאת, המופיעה גם בדיאלוג האפלטוני סופיסטס, 231d (תוך השמטת התואר "מכובדים"), יכולה להתמצות גם במילה "מורה". כלומר, כל מי שמלמד, במסגרת פרטית או מוסדית. וכמעט כל מורה מלמד, מן הסתם, בתשלום. הבודדים שאינם גובים תשלום הם, בין השאר, אלה שיש להם מספיק ו/או שבוער בהם להט כלשהו. אפלטון, למשל. לאיש לא חסרו אמצעים, והלהט, האידיאולוגי, שלו כוון כידוע להתורבת הדמוקרטיה, ובדרך לכך, להכפשתם של כל מפיצי הידע השונים, קרי, הסופיסטים. המדהים הוא שבמשך 2400 שנים אינסוף תוכים – בהם אינסוף מורים – ניקרו בתאבון רב את ההכפשה השקופה הזאת ולא נעצרו לתהות שמא היא מכוונת בדיוק אליהם.

Πλοῦτος (פְּלוּטוֹס)

139. עושר – רכוש מספיק לחיים באושר; שפע של אמצעים לטובת חיי אושר.

Παρακαταθήκη (פְּרַקְטִיקָה)

140. פיקדון – מה שניתן על בסיס אmon.

Καθάρσις (קַתְרִיסִיס)

141. טיהור: הפרדה של הגרוע מן הטוב יותר.

Νικᾶν (נִיקָן)

142. לנצח – לגבור על היריב.¹

Ἀγαθὸς ἄνθρωπος (אֶגְתֹּס אֲנֶתְרוֹפֹס)

143. אדם טוב – מישהו מן הסוג המסוגל לממש את מה שטוב לאדם.

Σώφρων (סֹוֹפְרוֹן)

144. מאופק – בעל תשוקות מדודות/מתונות.²

Ἐγκρατής (אֶנקְרַתֶּס)

145. בעל שליטה עצמית – מי ששולט באותם חלקים בנפשו המתנגדים לשכל הישר.³

Σπουδαῖος (סְפוּדַיִאוֹס)

146. מעולה – מי שטוב בשלמות; מי שיש לו את המידה הטובה שלו עצמו.⁴

Σύννοια (סִינוֹיָא)

147. דאגה, חרדה; מצפון, חרטה – מחשבה מייסרת ללא היגיון.

¹ או, ליתר דיוק: לגבור במחלוקת. הערך מופיע כאן בצורת המקור (Infinitive).

² ראו ערך 111 להגדרה אחרת, וגם 24.

³ ראו ערך 26.

⁴ זהו התרגום המילולי. הכוונה כנראה היא למי שיש את המידה הטובה הראויה לבני-אדם, זאת ההולמת את מי שראוי להיקרא אדם. או אולי למי ששומר את המידה הטובה שלו, ולא חורג ממנה בשום תנאי או מצב.

Δυσμαθία (דִּסְמַתִּיָּאָה)

148. קשי-תפיסה – איטיות בלמידה.

Δεσποτεία (דֶּסְפוֹטִיָּיָאָה)

149. אָננות¹ – שלטון צודק² שאינו כפוף למתן דין וחשבון [ציבורי].

Ἀφιλοσοφία (אָפִילוֹסוֹפִיָּאָה)

150. אנטי-פילוסופיה – עמדה שהמחזיק בה מתעב טיעונים.

Φόβος (פּוֹבוֹס)

151. פחד – תדהמה של הנפש בחשש למשהו רע.

Θυμός (תִּימֹס)

152. יָצָר – דחף אלים בלי שכל; חמימות-מוח.³

Ἐκπληξίς (אָקְפֶּלֶקְסִיס)

153. תדהמה – פחד בחשש למשהו רע.

Κολακεία (קוֹלָקִיָּאָה)

154. חנפנות – קשר לצורך הנאה בלי הכי טוב;⁴; מצב חברתי לצורך הנאה החורג מן

המידה.⁵

Ὀργή (אוֹרְגֶּה)

155. כעס – עידוד של היצר להתנקם.

¹ אדנות – יחסו של האדון אל העבדים.

² שלטון צודק – שלטון המעוגן בחוק.

³ קרוב לוודאי שהמקור כאן משובש. מילולית: שכל של נפש פזיזה לא-הגיונית. לפי הצעת התיקון של המהדירים: דחף אלים בלי שכל של נפש לא-הגיונית.

⁴ כך לפי התרגום המילולי. הכוונה אולי לקשר לצורך הפקת טובת הנאה בלי להתחשב במה שנכון, מבחינה מוסרית, או במה שהכי טוב לקשר.

⁵ כלומר, החורג מגבול הטעם הטוב.

Υβρις (היבריס)

156. עלבון – עוול המביא לחוסר-כבוד.¹

Ἀκρασία (אַקְרַסִיָאָה)²

157. [416a] אי-התאפקות, חוסר ריסון – מצב אלים המוביל, בניגוד לשכל הישר, אל

מה שנראה מהנה.³

Ὀκνος (אֹקְנוֹס)

158. רתיעה, היסוס – בריחה ממאמצים/מן הצורך לפעול; פחד המסוגל לשתק

דחפים.

Ἀρχή (אַרְחָה)

159. ראשית; מקור – הסיבה הראשונה למה שישנו.

Διαβολή (דִיאָבּוֹלָה)

160. השמצה, דיבה – פילוג בין חברים בגלל אָמֶר [כלשהו].

Καῖρός (קַיִירוֹס)

161. הזדמנות – הזמן המתאים להיפעל או לפעול.

Ἀδικία (אַדִיקִיָאָה)

162. חוסר-צדק – מצב של זלזול בחוקים.

Ἐνδεια (אַנְדִיִיאָה)

163. עוני – מחסור במצרכים.⁴

¹ עוול המביא לחוסר-כבוד – למי שעושה את העוול או למי שנפגע מהעוול? המונח "היבריס" משמש בדרך כלל לתיאור עזות-מצח, חוצפה, ומכאן ליהירות.

² ἄκρατεια (II). ראו ערך 26, ἐγκράτεια.

³ או מוטב אולי: מצב הכופה, בניגוד לשכל הישר, אל עבר מה שנראה מהנה.

⁴ מילולית: מחסור בדברים טובים (= טובין, Goods).

Αἰσχύνη (אֵיִשְׁכּוּנָה)

164. **בושה** – חשש מן השם הרע¹ הצפוי.

Ἀλαζονεία (אֶלָּזוֹנֵיָא)

165. **יומרנות** – מצב של בעלות מדומה על דבר או דברים טובים² שאינם שייכים [למתיימר].

Ἀμαρτία (הַמָּרְטִיָּא)

166. **טעות** – פעולה בניגוד לשכל הישר.

Φθόνος (פְּתוֹנוֹס)

167. **קנאה** – כאב על הדברים הטובים – שישנם או שהיו – של חברים.

Ἀναισχυντία (אֲנֵיִשְׁכּוּנְטִיָּא)

168. **חוסר-בושה** – מצב של הנפש, המוכן לספוג חוסר-כבוד לטובת רווח.

Θρασύτης (תְּרָסִיטִס)

169. **העזה יתרה, פזיזות** – אומץ מוגזם מול סכנות שאין צורך לעמוד מולן.

Φιλοτιμία (פִּילוֹטִימִיָּא)

170. **אהבת כבוד; גנדרנות** – מצב של הנפש, הנוטה לבוזבזנות בלי חשבון.³

Κακοφύϊα (קָקוֹפִיָּא)

171. **אופי רע** – רוע באופי וטעות של הטבע;⁴ מחלה של הטבע.⁵

¹ או מחוסר הכבוד.

² כאן במשמעות של Goods, טובין, וגם של כישרונות.

³ הביטוי "בלי חשבון" משמש כאן במובנו הכפול: בהגזמה וגם בלי חישוב/מחשבה.

⁴ מילולית: טעות במה שהוא טבעי.

⁵ מילולית: מחלה במה שהוא טבעי.

Ἐλπίς (אֶלְפִּיס)

172. תקווה – ציפייה לטוב.

Μανία (מַנִּיָּא)

173. שגעון – מצב הרסני של תפיסת המציאות.¹

Λαλιά (לִּלְיָא)

174. פטפטנות – חוסר-ריסון לא הגיוני בדיבור.

Ἐναντιότης (אֶנְנְטִיאוֹטִיס)

175. סתירה – הפער הכי גדול בין דברים מאותו מין שיש ביניהם הבדל מסוים.²

Ἀκούσιον (אֶקוֹסִיאוֹן)

176. לא רצוני/כפוי – מה שמבוצע בניגוד למחשבה.³

Παιδεία (פַּיֵּדִיָּא)

177. חינוך (תואר) – יכולת לטיפול הנפש.

Παίδευσις (פַּיֵּדוּסִיס)

178. חינוך (פועל) – מסירת/הנחלת חינוך.

Νομοθετική (נוֹמוֹתִיקָה)

179. אמנות התחיקה – ידיעה איך לייצר מדינה טובה.

Νουθέτησις (נוֹתִיקִסִּס)

180. תוכנה – אֶמֶר ביקורתי מתוך שיפוטיות; אֶמֶר לצורך הסטה מטעות.

¹ של תפיסת המציאות – מילולית: של תפיסה אמיתית/נכונה.

² ראו ערך 103, "הגדרה".

³ בניגוד למחשבה – כלומר, בניגוד לכוונה/מטרה.

Boήθεια (בוֹאֶתִיָּאָה)

181. עזרה – מניעת משהו רע הקורה או עומד לקרות.

Kόλασις (קוֹלָסִיס)

182. ענישה – טיפול לנפש על טעות שנעשתה.¹

Δύναμις (דִּינָמִיס)

183. יכולת – עליונות במעשה או באִמֶר; מצב שהמחזיק בו הוא בעל יכולת; חוזק טבעי.²

Σώζειν (סוֹיִזֵּיין)

184. להציל³ – שמירה מפֶּגַע.

¹ נשמע יותר כמו הלקאה עצמית.

² ראו גם ערך 17 להגדרה נוספת של יכולת.

³ הערך מוצג כאן, משום מה, בהטיית המקור (Infinitive).